

Ірена Постолова, Наталя Томарева

Національний фармацевтичний університет (Харків, Україна)

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

У теперішній час використання Інтернет-технологій більша частина нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні відстані. У цій ситуації освіта не є винятком. Зараз вже не обов'язково знаходитись поруч з викладачем. Всім відома заочна форма навчання студентів, але її можливості дуже обмежені. Інтернет дає змогу розширити їх, зробити заочне навчання насправді повноцінним та всеохоплюючим.

Наслідком процесу всебічної інформатизації суспільства та освіти є поява дистанційного навчання як найбільш перспективної, гуманістичної, інтегральної форми освіти, орієнтованої на індивідуальний підхід у навчанні.

В Україні дистанційне навчання набуло суттєвої підтримки після прийняття Закону України «Про Національну програму інформатизації», затвердження Постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 р. №1494 «Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.», Наказу міністра освіти і науки України №802 від 04.12.2003 р. «Про затвердження Заходів щодо реалізації Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.», затвердження Наказом Міністерства освіти і науки України Положення «Про дистанційне навчання» №40 від 21.01.2004 р. тощо [1].

Становлення дистанційної освіти в нашій країні розпочалося значно пізніше, ніж у країнах Західної Європи і здійснювалося за несприятливих умов. По-перше, рівень інформатизації українського суспільства становить не більш як 2–2,5% від рівня країн Заходу. 85% шкіл оснащені комп'ютерною технікою, яка не відповідає сучасним вимогам, відсутні спеціалізовані робочі місця дистанційного навчання. Освіта практично не охоплена Internet системою. Лише близько 50 навчальних закладів (університети, інститути, коледжі, школи тощо) мають власні Web-сайти, що, безумовно, недостатньо в масштабі держави [2]. У той же час зміст більшості Web-сайтів має винятково інформаційний характер, що неспрямований на навчання.

Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання поділяються на педагогічні та інформаційні [3].

Педагогічні технології дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді.

Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку [3].

Незначна за часом та обсягом частина навчального процесу дистанційної освіти може здійснюватись за очною формою (складання іспитів, практичні, лабораторні роботи тощо). Кількісні та змістовні показники цієї частини залежать від напрямку підготовки (спеціальності) та етапу розвитку дистанційної освіти і визначатимуться нормативними документами Міністерства освіти і науки України.

Технології дистанційного навчання можуть використовуватись не тільки в дистанційній освіті, а й в інших формах навчання: очній, заочній, екстернаті; крім того – в окремих дисциплінах або блоках дисциплін, що призначені для підвищення освітнього рівня чи кваліфікації окремих осіб та (або) груп слухачів [3]. Система ДО має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Широкі верстви населення, які не можуть поєднувати навчання з роботою або проживають у віддаленій від обласних центрів місцевості; військовослужбовці; домогосподарки; керівники; бізнесмени або студенти, що бажають паралельно одержати освіту. Дистанційна форма навчання підходить майже всім, тому що дає можливість гармонійно поєднувати навчання та повсякденне життя [4]. Необхідно відмітити, що цей вид освіти надає можливість одержати освіту за кордоном з порівняно невеликими фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей, оскільки більшість ВНЗ Європи та США мають цю зручну для студентів форму освіти [4].

Головними перевагами дистанційної форми навчання є:

- фінансова доступність;
- опціональність відвідування лекцій і семінарів;
- безпосередній зв'язок «викладач - студент»;
- комплексне програмне забезпечення;
- провідні освітні технології;
- індивідуалізований процес навчання;
- гнучкий графік консультацій.

Розглянемо досвід створення та використання дистанційного курсу на прикладі курсу «Латинська мова» для студентів спеціальності «Фармація», розробленого на кафедрі українознавства та латинської мови Національного фармацевтичного університету (м. Харків).

Курс створювався протягом 2012–2013 років з подальшим постійним удосконаленням. У червні-липні 2014 року курс було апробовано при роботі зі студентами заочної форми навчання, громадянами Республіки Польща.

Специфіка вивчення латинської мови полягає у тому, що використовуючи традиційні методичні особливості, притаманні для будь-яких мовних дисциплін, ми не маємо за кінцеву мету усне спілкування студентів. Основним завданням є робота з текстом того чи іншого напрямку залежно від фахової спрямованості. Так, для студентів фармацевтичного профіля це у першу чергу знання міжнародної термінології: фармакологічної, хімічної, медичної, ботанічної тощо. Таким чином, фонетика та морфологія вивчаються у мінімально необхідному обсязі для майбутньої роботи. Тим не менш, студент повинен розуміти правила читання, вміти вимовити той чи інший термін, тому у курсі передбачено звуковий супровід навчального матеріалу з відповідних тем. Правильність вимови також можна перевірити під час проведення скайп-конференцій.

Основний навчальний матеріал курсу нами було розподілено на вісімнадцять занять (умовних тижнів), але за потреби ця кількість може змінюватись у той чи інший бік. Так, при роботі зі студентами з Польщі виділена кількість робочого часу вимагала зменшення занять до десяти. Усі заняття поділено на два змістових модуля, кожен з яких закінчується підсумковим тестом. Питання у цьому тесті кожен студент отримує індивідуальні, шляхом випадкового вибору питань з усіх категорій (тем) відповідного модуля. Тестові завдання або завдання на переклад термінів додано до кожної теми курсу. Таким чином протягом одного заняття (до 4 годин роботи) студент має опрацювати теоретичний матеріал, після чого виконати відповідне завдання. Для самоперевірки можна скористатись переліком контрольних запитань до теми. Система передбачає широкі можливості для роботи з тестами та завданнями: обмеження часу та кількості спроб для виконання, розробка тестів та завдань різного рівня складності, індивідуальний підбір завдань для кожного студента, штрафні бали за неправильні відповіді та інше.

Теоретичний матеріал розділено на невеликі за обсягом змістові блоки для уникнення перевантаження інформацією. Утім, при необхідності студент має змогу завантажити весь матеріал теми одним файлом. Теоретичний матеріал розроблено з максимальною наочністю, використано схеми, малюнки, графічні позначення видів роботи. Враховано також переваги роботи в інтернет-мережі: складовою частиною матеріалу є гіперпосилання на інтернет джерела, інтерактивні таблиці. Наведено також перелік популярних ресурсів, пов'язаних з вивченням латинської мови та античною культурою, (наприклад, групи у популярних серед студентства соціальних

мережах). Таким чином відвідувач курсу може з користю відпочити та розширити свої знання з історії та культури.

Досвід апробації курсу показав, що студенти відносно легко можуть опанувати необхідний матеріал для отримання заліку. Для отримання ж не лише мінімальної, а високої оцінки доведеться взяти участь також у творчій роботі. Курсом передбачено тематичні форуми, де студенти можуть викласти свої роздуми з тої чи іншої теми, роботу з гіперпосиланнями, створення презентацій, аналіз помилок у документах та інше. Таким чином маємо окремих підхід до студентів різного рівня підготовки.

Остаточний контроль проводиться у вигляді написання підсумкової модульної роботи на кафедрі українознавства та латинської мови НФаУ.

На сьогоднішній день на кафедрі розробляються варіанти дистанційного курсу «Латинська мова» російською та англійською мовами для студентів, що навчаються на факультеті з підготовки іноземних громадян.

Окрім багатьох позитивних якостей дистанційної освіти, у ній, як і в будь-якій іншій формі навчання, виділяють кілька недоліків. По-перше, це ускладнена ідентифікація дистанційних студентів, оскільки на сучасному етапі розвитку технологій не є можливим перевірити персону студенти, що складає екзамен. Але ВНЗ, які надають можливість навчання дистанційно, вимагають обов'язкову присутність студента на кількох екзаменах у вищому навчальному закладі (при собі студент повинен мати документи, що підтверджують його особу). Крім того, досить вагомою проблемою є невелика пропускна спроможність електронної мережі під час навчальних чи екзаменаційних телеконференцій. Від цього, передовсім, страждають дистанційні студенти невеликих містечок України, яким, власне, найбільше підходить ДО через географічну віддаленість від наукових осередків.

Перспективою подальших досліджень може бути поглиблене вивчення переваг та недоліків впровадження дистанційної освіти в Україні та визначення методів навчання мовам в умовах дистанційного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Дистанційне** навчання: Перспективи розвитку мовної освіти : [Електронний ресурс] / А. О. Кравченко. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em6/content/08kaelo.htm>. 2. **Дмитренко П. В.** Дистанційна освіта / П. В. Дмитренко, Ю. А. Пасічник. – К. : НПУ, 1999. – 25 с. 3. **Концепція** розвитку дистанційної освіти в Україні : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>. 4. **Дистанційна** освіта : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/>. 5. **Дистанційний** курс «Латинська мова» : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=140>.